

L'HOSPITAL DE LA SANTA CREU DE VIC FIDELITAT A UN IDEARI

ROCA i CASAS, Jordi; YLLA-CATALÀ i GENÍS, Miquel

RESUM: L'Hospital de Santa Creu de Vic fundat a mitjans del segle XIV amb la finalitat de la cura dels pobres i necessitats ha sabut mantenir al llarg del temps aquest ideari. Un ideari que donats els canvis operats en el concepte de persona necessitada i desvalguda ha tingut una importància cabdal en l'orientació actual de l'hospital. L'acollir malalts terminals en unitats adients amb malalties com l'Alzheimer, el Càncer i la Unitat de cures pal·liatives en són una mostra.

JUSTIFICACIÓ

Entre els temes preferents d'aquest Congrés hi figuren els relacionats amb la muntanya, en especial la muntanya catalana. Però com que la història sempre mira enrera sabem que aquest concepte de muntanya catalana ha canviat radicalment el darrer segle i les comunicacions han capgirat esquemes que podem considerar ancestrals. Els experts ens diuen que al segle XIX, a l'hora de definir aquest concepte, la muntanya catalana seguia el cordó que marcaven les ciutats d'Olot, Vic, Manresa i Cervera i l'alta muntanya ho feia amb Ripoll, Puigcerdà, Berga, Solsona i Seu d'Urgell. Sols així podem entendre que Jacint Verdaguer, príncep dels poetes catalans es presentés als Jocs Florals de Barcelona de l'any 1866 amb el pseudònim de "un fadrí de muntanya". Acollint-nos a aquests termes està plenament justificat parlar-vos avui aquí de l'Hospital de Santa Creu de Vic com un hospital de muntanya: per a seva ubicació, la seva llarga història i en especial perquè creiem que pot ser un exemple de fidelitat als seus ideals fundacionals que amb una adaptació als diferents temps han perdurat fins avui.

L'objectiu d'aquesta comunicació no és fer una història de l'Hospital sinó destacar-ne que al llarg dels temps i amb els canvis que s'han viscut en els conceptes de "pobre i necessitat" ha sabut mantenir un ideari que varen marcar els seus fundadors i que avui continua donant un servei singular a la protecció de la salut dels habitants de la ciutat de Vic i la seva comarca.

FA 668 ANYS: UN IDEARI, UNS BENEFACTORS

Era el dia 8 d'abril de l'any 1348 que Ramon de Terrades mercader de llanes fill de la ciutat de Vic, home guanyat per l'esperit franciscà de la caritat signava el seu testament davant del notari de ciutat de Mallorca Joan Font en el que deixava la quantitat de sis-centes lliures per comprar uns terrenys amb la condició que s'hi construís un hospital per els malalts pobres. Expressava el seu desig amb aquestes paraules; *Vull que d'entrada s'hi posin, es comprin i s'hi ordenin uns*

dotze llits coberts amb llençols suficients i que en aquest hospital i en els seus edificis s'hi acullin, es cuidin i s'atenguin les necessitats de qualsevol persona miserable dels dos sexes que esculli de viure i ser hospitalitzat en aquest lloc. Posava l'obra sota la protecció del Consell de la Ciutat a qui encarregava el règim de govern i l'administració del futur hospital.

El seu desig fou una realitat i no tardaren en arribar donacions de persones que volien compartir la voluntat altruista del fundador i ajudaren a mantenir l'esperit caritatiu del nou Hospital. Entre la noblesa hi trobem a Brunisseda muller de Pons d'Altarriba i a Guillem de Malla, que si no eren les dues famílies més poderoses de la Plana segur que eren les més bel·ligerants, i entre els menestrals: els drapers Guillem de Coromina i Guillem Dervall, Elisenda vídua del sabater Berenguer de Calm i Joan Fàbrega teixidor de draps de Ili. No hi faltaren els ajuts episcopals i els bisbes Ramon de Bellera i Jordi d'Ornos concedeixen llicència per captar a favor de l'Hospital i atorguen indulgències als que fan almoïna. Eren uns temps difícils amb epidèmies, guerres i immigracions de forasters que venien d'altres regnes del nord o del mateix país. La ciutat era lloc de pas cap a zones del sud potser més riques i amb capacitat d'acolliment.

EL CAPÍTOL DELS CANONGES

L'augment de demandes d'ingrés i el desig de progrés justificaren al segle XVI una acció de millora en els serveis per fer més efectiva la tasca a favor dels malalts. Aquesta voluntat es concretà en un acord entre el Consell de la Ciutat i el Capítol dels canonges de la Catedral per regir conjuntament l'hospital sota la presidència del conseller en cap. Sistema de govern que ha persistit fins als nostres dies. Aquest nou impuls va portar millores en l'edificació amb la construcció de la capella ja dedicada al sant Crist, la construcció de la façana actual a la Rambla i de les sales gòtiques. Com havia passat abans no hi faltaren les ajudes de procedències diverses mostra dels sentiments caritatius del poble que aportaren cabals econòmics, queviures en espècies i deixes de terres i propietats que poc a poc conformaren un patrimoni de l'Hospital que fou vital per al seu sosteniment, i en l'aspecte assistencial es contractà un metge de Girona Pere Roca per la cura dels malalts. Per tant cal afegir-hi una acció assistencial amb els recursos dels temps. Totes aquestes reformes varen tenir ressò en les estances més altes i les Corts Generals reunides a Monçò l'any 1547 el príncep Felip, futur rei, donà permís de tenir baciner per captar almoïnes i una butlla del papa Pius IV de l'any 1560 passa a l'Hospital les rendes i emoluments del monestir de Sant Tomàs de Riudeperes.

L'acord amb el Capítol dels canonges hi aportà a més homes molt valuosos. Un d'ells a la segona meitat del segle XVII fou Pere Ramis canonge de la Seu des de l'any 1647 al que podem anomenar segon fundador de l'Hospital per l'empenta que donà a la institució amb millora i augment de les instal·lacions hospitalàries, renovació de tota l'organització interna amb serveis de farmàcia i adequació de les tasques del metge i del cirurgià. Els malalts rebien uns serveis d'acord amb les millores de la ciències de la salut i el nivell assistencial estava dins lo millor

que els coneixements de l'època podien oferir sempre al servei dels pobres i dels necessitats. L'obra que portà a terme aquest canonge fou també valuosa en l'aspecte econòmic de manera directa amb l'aportació de cabals i també indirecta ja que lliurà al Consell de la Ciutat un préstec de 6.000 lliures amb la condició que cada any donés una renda de 2.500 carnisseres de carn de moltó pels malalts. Obligació que ha perdurat fins els nostres dies amb formulacions variades. El seu exemple fou seguit per altres eclesiàstics com el canonge lectoral Antoni Sala. Són d'aquest temps la construcció de l'església, un augment de la devoció a la imatge del sant Crist i el prodigi d'unes taques de sang als corporals quan mossèn Jaume Miret deia missa davant la sagrada imatge.

UNA OBRA COMPARTIDA

Les bases perquè l'Hospital fos una obra compartida i recolzada per molts ciutadans estaven ben implantades. No sols s'hi veien implicats els estaments oficials, Capítol de Canonges i Consell de la Ciutat, sinó també per la sensibilitat caritativa que havia calat dins el poble en tots els seus nivells. A més de les famílies ja esmentades benemèrits ciutadans com eren els Copons, els Sabassona, els Conanglell, els Regàs, els Riquer, els Puigrubí... s'afegeixen als donants i entre els menestrals destaca el corder Marc Tolosa que deixà tots el bens a la institució de l'Hospital. La possibilitat que tenia la nova església d'admetre sepultures va facilitar algunes de les deixes que s'acollien a aquesta prerrogativa. Els canvis i millores començaren l'any 1724 amb la separació d'un hospital per militars i després en la resta de l'edifici es varen fer noves sales i el pati central amb escala al fons obra dels arquitectes Ribes i Josep Morató i Sellas que també construï l'església actual al cantó de tramuntana i l'any 1776 la Casa de Convalescència que completava el conjunt hospitalari i el que era més important les ofertes de servei assistencial i caritatiu que s'allargaven al que podem anomenar atenció als febles i als necessitats d'una atenció complementària i que no sols ampliava sinó que enriqueix l'esperit fundacional i l'obria a noves metes i possibilitats.

Al segle XVIII l'Hospital es modernitza amb una nova organització que afecta al seu personal i a les diferents tasques a realitzar on es poden destacar els càrrecs de: el prior, el capellà de l'hospital, els almoiners i en especial el metge que assumeix un paper primordial amb compromís concret de passar visita nocturna a les deu de la nit i visites extraordinàries a les 10 del matí i a les sis de la tarda acompanyat de l'apotecari els auxiliars i a vegades el prior, fet que no deixà de portar problemes interns d'assistència i de competències. A l'Hospital hi ha dos cirurgians, Josep Comas i Ferran Cors amb sou de 50 ll./any amb el deure d'assistir dos vegades al dia a la cura del malalts. Per un acord del mes de novembre de l'any 1784 sabem que s'aprova un nou receptari mèdic. A partir de la segona meitat del segle trobem noms dels diferents metges: Joan Cabanyer fins el 1758, al que segueixen Francesc Pons escollit i pagat per la ciutat, Pau Bausili 1758-1759 contractat per l'hospital amb un sou de 50 lliures l'any, Martí Sabatés amb el mateix sou i en especial Antoni Millet i Josep Pascual i Campo dos facultatius insignes que li donaren ciència i prestigi. Domingo Sais amb 40 ll/

any que paga la ciutat i 8 sous al mes que paga l'Hospital. 1772, Joan Saurí 56 ll./any i i sou i sis diners als mes. Acaba el segle amb Llucià Comas escollit per l'hospital amb un sou de 60 lliures l'any.

Antoni Millet i Santasusanna va néixer a l'Arboç del Penedès pels volts de l'any 1745, i és graduà a la Universitat de Cervera l'any 1770. Després d'exercir set anys a Barcelona fou nomenat metge primer de l'hospital de la Santa Creu de Vic càrrec que ocupà durant dinou anys. Per motius de la guerra amb França va passar a metge dels hospitals militars de Girona. Acabades les hostilitats ja no va tornar a Vic sinó a Barcelona on fou elegit membre agregat de la Reial Acadèmia de Medicina, i molt aviat marxà a la Cort de Madrid on fou nomenat metge de la reial família, però per aquest càrrec calia ser acceptat com a membre del Reial Col·legi de Metges de Madrid que no era fàcil des d'un punt de vista burocràtic. A aquesta circumstància i al seu nomenament com a acadèmic de la Reial Acadèmia de Medicina l'any 1798 hem d'agrair la realització de dos treballs de molt interès :La Topografia Mèdica de Vic i el relat de l'epidèmia de Ripoll de l'any 1770 textos que ens ajuden a conèixer molts detalls de la sanitat del seu temps. Va morir a Madrid pels volts de l'any 1800.

Millet va trobar a l'Hospital de Vic un grup de professionals metges, cirurgians apotecaris... molt inquiets professionalment i preocupats per els canvis en l'art de curar del seu temps. Entre ells Josep Pascual i Campo nascut a Sallent i metge de l'hospital des de 1771 que lluità, no sense problemes, per intentar trencar amb la influència de les supersticions en la pràctica mèdica. Ambdós facultatius, Millet i Pascual, varen congeniar en la defensa de la necessitat de l'observació clínica i l'ús d'una certa innovació terapèutica basada en la valoració d'uns resultats experimentals. Amb el suport dels amics de l'Acadèmia Mèdico-Pràctica de Barcelona tracta la verola, un dels flagells més importants del temps, introdueix la inoculació preventiva i accions de profilaxi, i defensa l'ús mesurat de la quina i dels preparats de mercuri en el tractament de la sífilis. Accions que es feien amb forta polèmica i fins oposició d'altres facultatius, però que són un exemple de com l'Hospital estava a l'avantguarda del tractament dels malalts del seu temps.

GUERRES, EPIDÈMIES I MÉS CANVIS

Les bones perspectives amb que s'inicià el segle XVIII tant a la ciutat com a la comarca repercutiren en l'Hospital amb aspectes positius com les millores en la casa de Convalescència i sales per nens abandonats. El bisbe Francesc Veyan i Mola fou molt atent a les necessitats del moment. Però aviat les guerres, una de les constants del segle empobriren el país i sacsejaren de forma molt dura la institució de l'Hospital tant pel que fa a les rendes i propietats com al seu funcionament al que fou necessari fer front amb una organització més eficient, amb augment de personal de gestió i d'activitat directa i demanar amb una certa periodicitat ajuda a la ciutat en recaptés públiques. Sols de passada podem veure com les confrontacions bèl·liques i les inseguretats es succeïren amb motivacions diverses: la guerra del Francès. (1808-1814) , la vinguda dels

cent mil fills de Sant Lluís (1823), el trienni liberal (1820-1823), la revolució de 1835 amb la desamortització de bens eclesiàstics, les guerres carlines que sovint enfrontaren la ciutat amb la pagesia, i per últim la revolució de 1871 i la restauració borbònica el 1874. A aquestes circumstàncies adverses i a voltes contradictòries cal afegir-hi la misèria i necessitats que portaren les epidèmies de còlera dels anys 1854 i 1885 i les inundacions de la ciutat de l'any 1863. Per fer-hi front l'Hospital reformà estructures i millorà serveis. L'any 1843 entraren al servei de l'hospital les religioses de la caritat de sant Vicenç de Paul, l'any 1879 es publicà un Reglament general amb vuit capítols i 39 articles amb un reglament intern que detalla millor les diferents funcions del personal especialment dels metges que consta de cinc capítols i un addicional amb trenta cinc articles.

És bo aturar-nos en les obligacions dels metges. a) el dos metges visitaran els malalts matí i tarda a tots els malalts, b) procuraran distribuir-se els malats a parts iguals, c) faran torn per setmana dels servei de guàrdia: dos visites extraordinàries al migdia i al vespre i disposició permanent si fa falta, d) tindran cura del silenci, bones formes i decòrum durant la visita, e) acabada la visita informaran al metge de guàrdia, f) disposaran sobre aliments, roba, medicació amb responsabilitat sobre la inspecció de la qualitat i quantitat de tots aquests serveis. g) consultaran a tots els serveis facultatius de l'Hospital i si cal externs els casos rars de patologia interna o externa que cridin l'atenció o mereixin estudi, h) reuniran tots els metges de l'establiment i si el malat és militar l'oficial de sanitat del Cos en els casos que calgui celebrar consulta, i) guardaran harmonia entre ells i se substituiran en el casos de absència o malaltia, j) en els casos d'epidèmia o malalties contagioses es reuniran tots els facultatius i donaran part a la junta de les mesures que estimin convenients, k) les visites començaran el primer de novembre fins el trenta un de març al matí a les vuit i a la tarda a les tres i des del 1 d'abril a final d'octubre a les set del matí i a les quatre de la tarda, l) els metges - cirurgians seran nomenats: un per la Junta de l'Hospital i l'altre per l'Ajuntament amb el sou que aquests estaments acordin.

Davant de d'aquests fets extraordinaris destacaren diferents facultatius de l'Hospital com en l'epidèmia del còlera de l'any 1845 ho feren Joaquim Salarich i Verdaguer i Climent Campà i Cardona i més endavant fou molt meritòria l'actuació de Josep Salarich i Giménez i Candi Bayés i Coch que també trobarem en el segle següent i que consolidaren dues nissagues mèdiques que varen donar molt prestigi a la medicina vigatana i a l'Hospital. També val la pena consignar que la devoció al sant Crist, ara ja dignificat en la nova església, va anar no sols en augment sinó que la imatge fou protagonista destacada en peticions concretes d'ajuda temporal com el benefici de la pluja per els camps assedegats o per la fi de l'epidèmia del còlera l'any 1845.

ALS NOSTRES DIES

La ciències de la salut al segle XX, la millora en la higiene, els coneixements mèdics de l'origen de les malalties, la terapèutica amb l'ajuda de la quimioteràpia i l'augment de possibilitats de la cirurgia han posat la medicina a un nivell que

els nostres avis no podien imaginar. Amb tot hem de convenir que si bé les grans epidèmies s'havien anat superant a la primera meitat del segle encara quedaven restes de malalties cròniques que durant segles havien flagel·lat la humanitat com la sífilis, la tuberculosi i les febres tifoïdals que la prevenció els tractaments i la higiene havia anat acotant. El descobriment que els microorganismes estaven en l'origen de moltes malures varen portar a un tractament més racional i científic de les afeccions més clàssiques i donaren eines als metges perquè els malalts poguessin superar-les.

La nova organització de l'Hospital va portar a una efectivitat en la gestió de la qual foren protagonistes les filles de la Caritat i els capellans de la casa recolzats pel secretari de l'Administració que estava a les ordres de la junta de Govern, on es mantenien l'Ajuntament de la ciutat i el Capítol dels Canonges. Completaven l'equip facultatiu dos metges, un farmacèutic i dos practicants de cirurgia. Però en la pràctica eren molts, per no dir tots, els metges de la ciutat que hi col·laboraven. Visitar a l'Hospital s'havia convertit en un valor afegit que donava prestigi als facultatius i competència assistencial. L'augment de casos que demanaven tractament quirúrgic va fer que l'any 1920 s'habilités una part de la casa per aquest fi i l'any 1931 un conveni amb la Diputació provincial facilità la seva conversió en Hospital Comarcal sense perdre la seva autonomia ni la seva singularitat. La Generalitat Republicana va creure que era important el servei que donava l'Hospital fidel com sempre als seus principis d'ajuda i acolliment al malalt i al necessitat.

La guerra civil (1936 -1939) va alentir moltes coses i dificultà els serveis, però l'Hospital no va deixar mai d'oferir la seva assistència. Després del trastorn bèl·lic aportacions econòmiques com la de Mª Dolors Estanyol i Colom varen fer possible la construcció d'un quiròfan i els èxits i progressos mèdics tenen noms i cognoms destacant entre els metges Josep Salarich i Giménez i Candi Bayés i Coch ja esmentats, el germans Joaquim i Miquel Salarich i Torrents i Antoni Bayés i Vayreda que continuaren la tradició familiar i el darrer fou director de l'Hospital fins ja entrats els anys seixanta. Entre els nous cal esmentar Àngel Rierola i Isern, Melcior Bach, Joaquim Vilaplana i Casals, Josep Freixenet i Girvent i Jordi Sala i Soler que fou director. Entre els practicants Vicenç Roda i Folch i Frederic Sena i Fernández i per la part eclesiàstica Sor Maria encarregada del quiròfan i sor Joana, la bondat personificada. Tot estava sota la vigilància del capellà administrador Alfons Bonvehí i del secretari Lluís Vilarrubia.

La nova concepció social de la medicina que ha estès al país l'assegurança obligatòria dels treballadors i l'assistència a través de serveis estatals ha portat a un canvi en l'ajuda als malalts pobres i ha fet replantejar quina era la millor manera de continuar l'obra hospitalària al servei des necessitats, de la ciutat i de la seva comarca. Nous metges com Josep Molera i Blanc i Enric Roselló i Ochoa varen encarrilar la labor de l'Hospital cap a vies més efectives i possibilistes d'acord amb les tendències mèdiques del moment. Els canvis afectaren l'ús dels edificis i es varen fer noves construccions amb un edifici on s'instal·laren una part important dels serveis de l'Hospital, Es va ampliar i centralitzar el departament de Medicina interna i especialitats mèdiques com Oncologia, Cardiologia,

Radiologia, Endoscòpies, Rehabilitació i consultes externes. Es posà en marxa en la casa de convalescència el Banc de sang d'Osona i també aquest edifici durant la dècada dels anys setanta albergà l'escola universitària de ATS avui diplomats en infermeria de la qual varen sortir sis promocions que beneficiaren l'entorn sanitari d'Osona, activitat docent que després passà als estudis de la Universitat de Vic.

En la dues darreres dècades l'Hospital de santa Creu va fer un salt endavant que fou definitiu amb dotació de nous serveis, jerarquització i planificació de plantilles i una estructura de gerència. El metge Joan Brugués i Tarradellas va ocupar la direcció mèdica del centre durant aquest període que va ser decisiu per la incorporació de l'Hospital dins la Xarxa Hospitalària d'Utilització Pública (XHUP) i posar en marxa, més endavant la constitució amb la participació de la Generalitat de Catalunya a iniciativa de l'alcalde de la ciutat Ramon Montanyà i Salvans president del Patronat de l'Hospital de la Santa Creu del Consorci Hospitalari de Vic l'any 1986. Resultat d'aquests acords es va construir a les afores de la ciutat l'Hospital General de Vic, on al mes de desembre de 1987 s'hi traslladà l'assistència dels malats i bona part dels serveis. Començava una nova etapa pel nostre Hospital com a centre socio- sanitari acollit al programa "vida als anys" del Servei Català de la Salut amb estreta col·laboració amb l'Hospital General de Vic amb el que comparteix programes d'assistència, recerca i docència que faciliten la continuïtat d'atenció als malalts i un intercanvi de professionals entre ambdós centres.

Avui els diferents edificis deixant a part la nova construcció formen un sol conjunt de diferents estils sense solució de continuïtat però d'una gran qualitat arquitectònica i alguns espais han estat cedits a la Universitat de Vic en preferència la Casa de Convalescència: naus barroques i neoclàssiques on s'instal·larà el rectorat, arcades gòtiques, i l'església Barroca, que es pensa habilitar com a Paraninf, mentre que la resta de l'edifici amb les oficines centrals del l'Hospital i l'antiga farmàcia quedaran d'us hospitalari.

L'HOSPITAL DE LA SANTA CREU. NOU MODEL D'ATENCIÓ I ORGANITZACIÓ

El nou Hospital de la Santa Creu es va plantejar com millorar l'autonomia i la qualitat de vida, no sols dels pacients acollits a l'Hospital, persones grans amb malaltia, malalts crònics amb diferents graus de discapacitat i malalts en situació avançada i terminal sinó també llurs familiars. El 1989 varen deixar la institució les germanes Paüles.

Entre el personal facultatiu que romangué a l'Hospital de la Santa Creu els metges Jordi Roca i Casas i Xavier Gómez Batiste que, junt amb els seus col·laboradors realitzaren un projecte on es definia un nou model d'atenció i un nou model d'organització de recursos. Es tractava d'aconseguir un gir d'atenció integral de la persona que tingués en compte els aspectes físics, emocionals, socials i espirituals, i considerés el malalt i la família una unitat amb una concepció activa i rehabilitadora de la terapèutica practicada per un equip interdisciplinari. El

suport del Patronat de l'Hospital presidit per Pere Girbau i Bover fins l'any 1995 i Jacint Codina i Pujols posteriorment, va ser clau durant el període de transició i per la consolidació definitiva del nou projecte.

Aquest nou model d'atenció requeria també una nova concepció de l'organització interna i de la relació amb els altres nivells d'assistència. Va suposar la posada en marxa de nous serveis d'internament de l'hospital de dia, equips domiciliaris, i els que intervenen a l'Hospital General, amb una estreta relació entre els diferents recursos sanitaris i socials presents a Osona que va crear el que s'anomena *sistema integral d'atenció* que fa possible una atenció continuada i permet optimitzar tots els recursos a l'entorn d'aquestes persones malaltes i la seva família.

En els primers deu anys, s'han consolidat una sèrie de serveis adreçats a la geriatria, la rehabilitació i les cures pal·liatives que són pioners a Catalunya i gaudeixen de renom internacional. En certa manera, ha retrobat els objectius fundacionals de l'any 1348 en el sentit d'ajudar a les persones amb més necessitats.

Els recursos sociosanitaris d'internament comprenen 90 llits que es reparteixen en diferents unitats funcionals amb objectius d'atenció i organització diferenciats per al ingrés temporal de pacients. Aquestes unitats són:

Unitat d'atenció subaguda, com alternativa a l'hospital d'aguts per a pacients crònics complexos i pacients amb malaltia avançada amb crisis que requereixen internament de curta durada, i que no requereixen alta especialització ni alta intensitat terapèutica, i que no es pot fer en el domicili.

Unitat de cures pal·liatives, per a malalts avançats i terminals de càncer, sida i altres patologies, amb els objectius de control del dolor i altres símptomes i suport emocional als malalts i a les seves famílies. Porta el nom de Pilar Verges i Rabassa en reconeixement a la persona que amb el seu donatiu va fer-la possible.

Unitat de Convalescència, dirigida a millorar l'autonomia dels malalts crònics o geriàtrics que presenten pèrdua de la seva capacitat funcional coincidint amb un episodi agut i per poder retornar a la comunitat amb les millors condicions possibles.

Unitat de Psicogeriatria, per a internament temporal dels malalts amb demència i trastorns de comportament, amb necessitat de control de símptomes de la malaltia de base o d'altres incurrents.

El recursos d'internament es completen amb uns llits de *llarga estada* o llits de transició, per a l'atenció de persones amb processos crònics, amb dependència i complexitat assistencial.

L'Hospital disposa també d'uns recursos d'atenció ambulatoria, que són:

Hospital de dia com a recurs alternatiu a l'internament, dóna assistència, majoritàriament a persones grans malaltes i a persones amb malalties cròniques que requereixen mesures integrals de suport, rehabilitació, tractament o diagnòstic

i seguiment especialitzat en règim diürn ambulatori. Els objectius dels serveis d'atenció de dia són: l'avaluació integral, la rehabilitació i l'atenció continuada de manteniment.

Unitat de diagnòstic i seguiment per a l'avaluació integral ambulatoria de malats geriàtrics, psicogerieràtrics i pal·liatius.

Rehabilitació ambulatoria per a l'atenció de persones amb dèficits i discapacitats tributaris de rehabilitació mèdica en règim ambulatori

Per últim, disposa d'uns recursos d'atenció comunitària, que són l'equip d'atenció domiciliària (Pades) i hospitalització domiciliària, com alternativa a l'hospital d'aguts en el maneig de crisis en pacients crònics i també actua com equip de suport a l'atenció primària en l'atenció a aquets col·lectius de pacients. Des de mitjans de l'any 1995 participa en la Unitat Geriàtrica d'Aguts integrada al Servei de Medicina interna d'aquell centre, com una experiència d'atenció geriàtrica d'aguts especialitzada i que és innovadora al nostre país.

En la vessant purament social disposa d'una Plataforma de serveis coneguda com a El Nadal - Serveis per a la gent gran, que és la marca que engloba els serveis socials d'atenció a la dependència de la Fundació. Aquests centres reben de l'Hospital de la Santa Creu suport i experiència en l'atenció als problemes de salut dels seus usuaris.

Ofereix diferents programes d'atenció, sempre orientats a la continuïtat de serveis, amb l'objectiu de proveir un entorn adequat i adaptat a les necessitats d'atenció en cada moment, amb la finalitat de procurar mantenir la seva autonomia personal i de garantir una atenció personalitzada i de qualitat, d'acord amb les seves necessitats.

La cartera de serveis la forma una sèrie de programes agrupats en sis àrees d'actuació:

- Programes d'acolliment residencial, amb 144 places de residència assistida.
- Programes d'acolliment diürn: amb 30 places de centre de dia
- Programes d'acolliment alternatius a la llar: amb 63 habitatges amb serveis
- Programes de suport al cuidador: estades temporals de descàrrega i suport a la família

DOCÈNCIA I RECERCA

Al voltant d'aquesta organització es realitzen també activitats docents i de recerca. És centre acreditat, junt amb el Consorci Hospitalari de Vic, per a la formació de metges especialistes en geriatria dins el programa MIR i participa en la gestió de la Unitat d'Epidemiologia Clínica d'aquell centre.

L'any 1996 participa en la creació de la fundació Osona per la Recerca i Educació (FORES), junt amb altres centre d'Osona amb els objectius de fomentar la recerca clínica i l'epidemiologia a la comarca.

La Fundació Hospital de la Santa Creu de Vic (FHSC) ja és, oficialment, hospital universitari des de juliol de 2014. La resolució aprovada per la Generalitat declara que el Consorci Hospitalari de Vic (CHV) i la FHSC "compleixen els requisits per adquirir la condició d'hospital universitari, mitjançant la subscripció d'un conveni amb la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya, en el qual s'estableix la creació d'una unitat docent d'aquesta Universitat". La condició d'Hospital Universitari permet la utilització conjunta de les estructures dels centres hospitalaris i de la UVic-UCC per a la docència, la recerca, la transferència de coneixement i la innovació dels professionals de la Fundació.

RECONVERSIÓ ESTRUCTURAL

Aquesta nova etapa va obligar a canvis importants en l'estructura del centre, en funció de la seva capacitat idònia per respondre a les noves necessitats d'atenció i als dèficits d'una estructura pensada per a un altra tipus de malalt i de les característiques particulars de cada una de les diferents unitats d'atenció. A més calia millorar de forma important les condicions de confort i intimitat dels malalt i també de la família per facilitar la seva participació en el procés d'atenció i l'estada a l'hospital.

El 1989 es va dissenyar un pla de reconversió estructural en 4 fases que ja han estat executades els anys 1991, 1997, 1999 i 2003, actuant en més de 6.000 m² i una inversió de més de 5 milions d'euros, que ha suportat la Fundació en gran part, amb la col·laboració de institucions com la Institució Puig Porret i la Fundació Gallifa.

La Fundació es planteja ara un nou projecte millora estructural. Tot és a punt enguany per a la construcció del nou edifici annex a l'Hospital Universitari de la Santa Creu de Vic (HUSC), destinat a acollir l'àrea de rehabilitació més gran de la ciutat. El projecte suposarà un profund canvi en la configuració de l'Hospital. L'objectiu és que les instal·lacions s'inaugurin a finals del 2017 o inicis del 2018.

El nou edifici constarà d'una sola planta i estarà adossat, en la seva part central, al que avui és l'entrada principal. El seu interior estarà dividit en tres grans blocs: a una banda, la nova cafeteria i restaurant; al centre, la nova entrada per a vianants a peu de carrer, i, a l'altra banda, l'Àrea de Rehabilitació.

El projecte contempla també altres canvis que completaran la modernització de l'Hospital. El primer, l'excavació d'un aparcament soterrat simultàniament a la construcció del nou edifici i que ocuparà el que avui és el pàrquing descobert i el parc annex a l'Hospital. Per tant, l'entorn del centre es convertirà en una gran zona verda.

El segon gran canvi serà la reforma integral de la planta baixa de l'Hospital, amb la creació d'una gran àrea d'atenció ambulatoria. Es passa de 4 consultoris a 13 i s'ampliaran els espais destinats a Hospital de Dia.

L'EQUIP DE PROFESSIONALS

L'equip de persones que treballa al centre ha estat sempre l'actiu més valuós de l'Hospital, amb una gran professionalitat, vocació i dedicació amb l'objectiu comú de promoure la qualitat de vida dels malalts i familiars. L'equip interdisciplinari és imprescindible per assolir els objectius d'assistència.

A l'Hospital treballen actualment 249 persones, de les quals 17 són metges, 67 són diplomades i 119 auxiliars d'infermeria i gerocultores, a més de personal d'administració i manteniment i altres. Cal afegir el grup de voluntaris que col·laboren en l'atenció als malalts i altres tasques, Tots ells formen l'equip del centre.

El nou Hospital de la Santa Creu proporciona a la ciutat de Vic i a la comarca d'Osona i en alguns aspectes també al Ripollès uns serveis capdavanters de gran qualitat. Com ha fet sempre des de fa més de 660 anys .

BIBLIOGRAFIA.

Roca J. Ylla-Català M. 650 Anys de l'Hospital de la Santa Creu. Opuscle 32 pàgines. Hospital de la Santa Creu 1998.

Autors varis. Hospital de la Santa Creu. Història d'una institució assistencial. Llibre 206 pàgines. Arxiu Històric Comarcal d'Osona. 2000. Gimbernat 2016 (*), 65, 1-8

